

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про впровадження пілотного проекту «Learnin – SMART навчання» / Наказ МОН № 812 від 12.07.12 року // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://osvita.ua>.
2. Абдрахманова Б.А. Смарт-технологии в образовании [Електронний ресурс] Режим доступу: www.zkoipk.kz/b2/369-conf.html.
3. Семеніхіна О.В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART-суспільства [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>.

Томчук Микола Антонович, кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, tomchuk@vntu.edu.ua.

Попова Інна Василівна, студентка групи ІКН-18м, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, innusya.popova@gmail.com.

Ніколайчук Максим Дмитрович, студент групи ІКН-18м, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, MDNikolaychuk@gmail.com

Mukola Tomchuk, Candidate of Engineering Sciences, Assistant Professor of the Department of Life and Security Pedagogy, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, tomchuk@vntu.edu.ua.

Inna Popova, student of IKN-18m group, Faculty of Information Technology and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, innusya.popova@gmail.com.

Maxim Nikolaychuk, student of IKN-18m group, Faculty of Information Technology and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, MDNikolaychuk@gmail.com.

УДК 378.145

Л. В. Борсук
С. П. Мурза

Інноваційні технології навчання у закладах вищої освіти

Вінницький національний технічний університет

Анотація. У статті здійснено стислий огляд сучасних інформаційних технологій навчання, що сприяють розвитку компетенцій майбутніх фахівців у закладах вищої освіти. Розглянуто особливості комбінованого навчання. Підкреслено важливість використання комбінованого навчання у закладах вищої освіти.

Ключові слова: компетенція, інформаційні технології, комбіноване навчання; дистанційне навчання.

Innovative learning technologies in higher education institutions

Abstract. The article provides a brief overview of modern information technology education that contributes to the development of competences of future specialists in higher education institutions. Features of combined training are considered. The importance of using combined training in higher education institutions is emphasized.

Key words: competence, information technologies, combined training; distance learning.

Стрімкі зміни, які відбуваються в економічній та соціальних сферах нашої країни, призвели до жорсткої конкуренції на ринку праці. Сучасні фахівці повинні не лише засвоїти певні знання та набути вміння та компетенції у навчальному закладі, але й вміти проявляти свої творчі здібності та зарекомендувати себе як креативну особистість, що здатна неординарно мислити та вирішувати творчі завдання, тобто бути конкурентноздатною. Творчі здібності – це здатність побачити, а точніше знайти проблему, мобілізувати необхідні знання для висунення гіпотези, створити новий оригінальний продукт (відкриття, винахід, розв'язок завдання тощо) [1, с. 289].

Розв'язанню цього складного завдання сприяє глобальний процес інформатизації нашого суспільства, зокрема, і в освіті. Адже, саме з освіти розпочинається формування загальнокультурних,

психологічних, соціальних та професійних передумов розвитку сучасного інформаційного суспільства. Використання у навчальному процесі вищих навчальних закладів нових інформаційно-комунікаційних технологій, мобільних сервісів та всесвітньої мережі Internet стало необхідною умовою підготовки майбутнього висококваліфікованого фахівця.

В цей же час швидкими темпами почали розвиватися нові форми навчання такі, як дистанційне, електронне, мобільне, комбіноване та інші види електронного навчання. Але, на думку фахівців у галузі освіти, саме комбіноване навчання є одним з найперспективніших інноваційних трендів у вищих навчальних закладах [2]. Педагогічна практика роботи в різних типах навчальних закладів свідчить про те, що використання інформаційних можливостей перерахованих нами найсучасніших технологій, а також їхніх різноманітних поєднань у навчальному процесі створює дійсно технологічний прорив у методології, організації та практичній реалізації навчального процесу під час вивчення різних дисциплін на всіх рівнях системи освіти [1, с. 219].

Використання комбінованого навчання у навчальному процесі вивчається і досліджується багатьма вітчизняними та закордонними вченими та методистами, такими як В. Кухаренко, Ю. Тріус, А. Стрюк, О. Мусійовська, Т. Коваль, Н. Рашевська, С. Семеріков, Дж. Сенер, А. Хейнце, К. Проктер та інші. Перспективним напрямком у формуванні компетентних фахівців, здатних вдосконалювати свої компетенції протягом життя, вважаємо застосування у навчальному процесі закладів вищої освіти комбінованої форми навчання. Комбінованою називається така навчальна програма, в якій заняття в аудиторіях комбінуються із дистанційним навчанням за допомогою он-лайн інструментів, які надають можливість студентам отримувати консультації від викладачів у віддаленому режимі. До таких інструментів відносять Internet-форуми, відеоконференції та телефонні технології в мережі Internet, наприклад «Skype» [3].

Комбінована форма навчання – це цілісний навчальний процес, який передбачає, що певну частину навчального процесу студент проводить в аудиторії, а частина виноситься на дистанційну форму, в якій переважають самостійні види робіт. Викладач сам визначає, які види діяльності студента необхідно використовувати на очних заняттях, та які види можна віднести на самостійну дистанційну форму. В аудиторії викладачу доцільно проводити обговорення основних лекційних питань, дискусій, проводити роботу в групах, тобто ті види діяльності, які потребують безпосередньої взаємодії як викладача зі студентами, так і студентів між собою. Контрольні, підсумкові роботи та захист проектів необхідно проводити очно. Дистанційну частину курсу можна використовувати для: самостійно-пошукової роботи, дослідницької діяльності з Інтернет-ресурсами, виконання додаткових завдань, лабораторних та практичних робіт, спільне виконання завдань творчого характеру (проектів), консультацій з викладачем, проведення поточного та підсумкового контрольного знань за допомогою тестування у системі дистанційного навчання [4].

Зміна форми організації навчання також зумовлює зміну ролі викладача: якщо у дистанційному навчанні він керує процесом навчання як діяльністю і намагається забезпечити заплановані результати як щодо отриманих знань та умінь, так і до набутих особистих здібностей студентів, то у комбінованому навчанні він, окрім управління процесом навчання з активним застосуванням ІКТ, налагоджує зв'язки студентів між собою та студентів з викладачем. Ефективність самостійної навчальної діяльності студентів з використанням ІКТ залежить від активності викладача, який в свою чергу не лише формує зміст та завдання самостійної роботи, але й виступає її організатором та керівником.

Комбіноване навчання спрямоване на професійні та навчальні потреби кожного з учасників навчального процесу. Якщо при традиційному навчанні в лекційному залі від усіх студентів очікується певний загальний рівень підготовки, а самі заняття проходять за стандартно складеною схемою, де індивідуальні здібності та навички студента майже не враховуються, то навчання за комбінованою формою надає можливість кожному студенту самостійно обирати швидкість засвоєння навчального матеріалу та визначити пріоритети в навчанні [5].

За принципом комбінованого навчання відбувається підвищення кваліфікації та перепідготовка фахівців, або ж отримання другої вищої освіти. Наприклад, випускник, що вже отримав диплом бакалавра, може здобути магістерський ступінь у тій галузі, де він працює, без відриву від виробництва. Навчання за такими програмами пропонують університети Німеччини, Великобританії та інших країн Європи [6]. У багатьох університетах Європи деякі модулі викладають одночасно традиційним та дистанційним студентам, щоб останні не почували себе ізольованими. Комбіноване навчання також відкриває двері європейських університетів для іноземних студентів, які не мали раніше можливості одержати вищу освіту в Європі з фінансових або ж інших причин.

Отже, одним із реальних шляхів підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців з вищою освітою, активізації навчально-пізнавальної та науково-дослідної діяльності студентів,

розкриття їх творчого потенціалу, збільшення ролі самостійної та індивідуальної роботи є розробка і впровадження в навчальний процес ВНЗ технологій комбінованого навчання, в основу яких покладено органічне поєднання традиційних і комп'ютерно-орієнтованих форм, методів і засобів навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гуревич Р. С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних навчальних закладах : Монографія. – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. – 410 с.
2. Стрюк А. М. Проектування комбінованого навчання системного програмування бакалаврів програмної інженерії. Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики: збірник наукових праць. Випуск X: в 3-х томах. – Кривий Ріг: Видавничий відділ НМетАУ, 2012. – Т. 3: Теорія та методика навчання інформатики. – 157–164 с.
3. Триус Ю. В. Комбіноване навчання як інноваційна освітня технологія у вищій школі/ Ю. В. Триус, І. В. Герасименко// Теорія та методика електронного навчання: збірник наукових праць. Випуск III. – Кривий Ріг: Видавничий відділ НМетАУ, 2012. С. 299–308.
4. Стефаненко П. В. Теоретичні і методичні основи дистанційного навчання у вищій школі : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Стефаненко П. В. ; Ін-т пед. і псих. АПН України. – К., 2002. – 490 с.
5. Стрюк А. М. Теоретичні основи комбінованого навчання / А. М. Стрюк // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету. Серія педагогічна / [редкол. : П. С. Атаманчук (голова, наук. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – Вип. 17 : Інноваційні технології управління компетентісно-світоглядним становленням учителя: фізика, технології, астрономія. – С. 63–66.
6. Шуневич Б. І. Розвиток дистанційного навчання у вищій школі країн Європи та Північної Америки : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Шуневич Б. І. ; Ін-т вищ. осв. АПН України. – К., 2008. – 509 с.

Борсук Лариса Васильевна, аспірант кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: borsyklora@gmail.com.

Мурза Сергій Павлович, студент групи КІН-18м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, murza_serhiy@ukr.net.

Larisa Borsuk, Graduate Student of Department of Health and Safety Studies, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsia, e-mail: borsyklora@gmail.com

Serhii Murza, student of KIN-18m group, Faculty of Management and Information Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, murza_serhiy@ukr.net.

УДК 378.145

Н. О. Рисинець

Застосування фасилітації при вивченні дисципліни «Міжнародне право»

Вінницький національний технічний університет

Анотація. Запропоновано та описано методуку впровадження фасилітації, як способу викладання, в навчальний процес при підготовці студентів юридичних спеціальностей в контексті проектного навчання.

Ключові слова: фасилітація, тренінг, метод, проектне навчання.

Application of facilitation in studying the discipline "International Law"

Abstract. A methodology for facilitation as a way of teaching in the educational process for preparation students of legal specialties in the context of project technologies is proposed and described.

Key words: facilitation, training, method, project training.